

SVAZ MAĎARŮ
CSMMSZ, z.s., p.s.
BRNO

BRÜNNI MAGYAR

futár

A Cseh- és Morvaországai Magyarok Szövetsége
Brünni Helyi Egyesületének lapja

26. ÉVFOLYAM

2020

KIADJA

Cseh- és Morvaországi Magyarok
Szövetsége Brünni Helyi Egyesülete

SZERKESZTŐK

Vojtek Zoltán
Detáry Attila

GRAFIKAI SZERKESZTŐ

Zuzana Janecká

A SZERKESZTŐSÉG CÍME

Svaz Maďarů-Brno
Radnická 8, 602 00 Brno
e-mail: info@smbрно.cz

REGISZTRÁCIÓS SZÁM

MK ČR E 11196

A folyóirat megjelenését Brünn
Város Polgármesteri Hivatala és
a Rákóczi Alapítvány támogatja

VYDAVATEL

Svaz Maďarů,
pobočný spolek Brno

REDAKTŐRI

Zoltán Vojtek
Attila Detáry

GRAFICKÉ ZPRACOVÁNÍ

Zuzana Janecká

ADRESA REDAKCE

Svaz Maďarů-Brno
Radnická 8, 602 00 Brno
e-mail: info@smbрно.cz

REGISTRAČNÍ ČÍSLO

MK ČR E 11196

Vychází za finanční podpory
Magistrátu města Brna a Nadace
Rákóczi

TARTALOM / OBSAH

SZERVEZETI ÉLET / ZE ŽIVOTA SVAZU

- 3 Változatlanul a változó világban - 2020 Brünnben**
Beze změny v proměnlivém světě
- 6 Bőjte Csaba Trianonról és a koronavírusról**
Rozhovor s františkánským mnichem Bőjte Csabou

9 ESEMÉNYNAPTÁR 2019 / UDÁLOSTI ROKU 2019

KIEMELT ESEMÉNYEK / VÝBĚR Z AKCÍ

- 12 Gyerekfoglalkozások a 2020-as évben**
Aktivity pro děti v roce 2020
- 13 MAČ 2020 / Měsíc autorského čtení 2020**
- 14 Babylonfest - a zene formái**
Bybylonfest - v hudebních podobách
- 14 Utazás térben és időben**
Cestování prostorem a časem
- 15 Egyesületünk új honlapja**
Nové webové stránky naší organizace

JELES ÉVFORDULÓK / VÝZNAMNÁ VÝROČÍ

- 16 400 éve született Zrínyi Miklós**
400. výročí narození Mikuláše Zrinského
- 17 Adolf Loos, a modern építészet előfutára**
Adolf Loos, průkopník moderní architektury
- 18 Hetven éve úton...**
70. výročí založení základní organizace CSEMADOK

- 19 KÖNYVAJÁNLAT / KNIŽNÍ NABÍDKA**
- 20 CSEH ÖSSZEFOGLALÓ / ČESKÉ RESUMÉ**

Változatlanul a változó világban- -2020 Brűnben

Sokan már most egyetlen kifejezéssel jellemzik a 2020-as évet: világjárvány, utána pedig egy tetemes negatív előjelű lista következik. Csak néhányat említve a közös-ségünk egészét is érintő hiányokból kezdhethénk a sort az elmaradt Művelődési és Anyanyelvi Tábor vagy a 30 éves CsMMSz jubileummal, azonban ez a cikk, nem Cézárt jött temetni. Sokkal inkább szeretne rámutatni arra a számtalan lehetőségre és eredményre, amit ez a kényszerhelyzet hozott egy konkrét, brűnni szemszögből.

Kétségtelen tény, hogy mind tavasszal, mind az utóbbi hónapokban a világjárvány számos területen felforgatta életünket egyénileg és közösségi szinten is. A legprózaibb ügyeinket (mint egy vezetőségi megbeszélést) sem tudtunk a megszokott módon végezni. Rengeteg, már hagyománynak számító közösségi tevékenység, a közös koszorúzás nemzeti ünnepeinken, illetve esemény, a Magyar Kulturális Napok gálaestje megszervezését is megakadályozta a vírus. A brűnni diákszervezet (KAFEDIK) színe-java hazaköltözött, és sajnos, még a szükséges támogatásokat sem kapták meg ahhoz, hogy közösségi életüket a megszokott módon tudják tovább vinni.

Ennek ellenére – hála az elkötelezett tagoknak és a többi csehországi és magyarországi szervezetnek a közösségi élet virtuális formában folytatódik. Nem lehetünk elég hálásak azoknak a múzeumoknak, színházaknak és művészeknek, akik ezekben a nehéz időkben is az interneten keresztül mindenki számára élményt biztosítanak. 2019-és és ugyanúgy 2020-ban a CsMMSz Brűnni Helyi Egyesülete január és december között mintegy 25 rendezvényt szervezett, vagy kínált tagjainak. Sőt mi több, ha csak a kisgyermekes programokat nézzük a szám ugyanennyi (25 alkalom 2020 január és december között). Ez azt jelenti, hogy az a hét kisgyerekes magyar család Brűnben minden megszorítás ellenére, rendszeresen megtartott Ringató és Gyermekjoga foglalkozásokon szoros közösséggé kovácsolódott a 2020-as évben. Hogyan lehetséges mindez a sok korlátozás és kijárási tilalom mellett? Álljon itt néhány sikeres és újszerű eseményünk köszönetképpen mind azoknak, akik lehetővé tették és / vagy részt vettek rajta.

Március elejéig minden az eredeti tervek szerint alakult: voltak koncertjeink, közös >>

programjaink a KAFEDIK-kel, és a Trianon emlékévé sorozatot is sikerrel kezdtük el. A tavaszi lezárások kezdetén, amikor a zárt termi eseményeket megszüntették, közösségünk tagjai kirándulásokat szerveztek a környék mesés tájaira. A nyári javulás reményeket kellett, a shugotítások enyhültek vagy megszűntek, s be tudtuk bepótolni az elmaradt programokat (például a kultúrtörténeti előadássorozat első részét) és aktívan részt vettünk a városban megrendezésre kerülő eseményeken is (például az júliusi író-olvasó találkozón vagy együtt tapsoltunk az Ifjú Szívek Együttes augusztusi bemutatóján).

Óvatosan, az aktuális előírásokat betartva, de hagyományainkhoz ragaszkodva a többi kisebbséggel együtt nagy sikerrel rendeztük meg az idei Babylonfestet, immáron tizenharmadik éve. Ebben nagy segítségünkre volt a Prágai Magyar Intézet, például felléphetett a Trio Bohémo, ami hatalmas vastappsal jutalmazott produkciót mutatott be. Nagy reményekkel kezdte az évet a KAFEDIK is,

akkikkel szeptember végénközös rendeztük meg az újonnan Brunnbe érkező diákokat köszöntő rendezvényünket.

Októbertől ismét újra kellett gondolni terveinket, volt amire még volt lehetőség, egy utolsó kirándulás vagy otthonról közös koncert élmény (ismét a Prágai Magyar Intézetnek köszönhetően), majd komolyabb módosításokat léptettünk életbe. Célunk az volt, hogy a kapcsolat és a közös élmény ereje mindenki számára töretlenül elérhető legyen. Folyamatosan kapcsolatban voltunk egymással emailben, telefonon, honlapunkon vagy a közösségi média segítségével. Így volt lehetőség arra, hogy a KAFEDIK által szervezett vagy ajánlott programlehetőségek hozzánk is eljutottak, és a diákság is szép számmal részesévé vált (alkotó és szervezőként is) az általunk kigondolt programoknak.

Azonban nemcsak generációs csoportok kapcsolódtak össze, hanem a földrajzi távolságok is elmosódtak. Így volt lehetőségünk részt venni a Prágai Magyar Katolikus Plébánia

szentmiséin vagy a budapesti Hagyományok Háza hozzájárulásával közösen megtekinteni a Magyar Állami Népi Együttes Kincses Felvidék című produkcióját.

Törekedtünk arra, hogy minden meghirdetett és tradicionális programot valamilyen formában megtartsunk, és így kapcsolatot ápoljunk egymással és a magyar nyelvvel, kultúrával és történelemmel. Rendhagyó módon a tervezett közös kirándulás helyett minden fórumon közzé tettük azt a kulturális sétaútvonalat, amit közösen terveztünk megvalósítani az austerlitz csata magyar katonáinak emlékére. Így ki-ki maga tudta bejárni ezeket a fontos helyszíneket, vagy olvasott róluk otthonában. A koszorúzás sem maradt el október 23-a kapcsán, csak egyénileg róttuk le tiszteletünket. Novemberben hagyományosan a Magyar Kultúra Napjait ünnepeljük Brünnben, ekkor is törekszünk arra, hogy kapcsolódjunk az aktuális évfordulókhoz

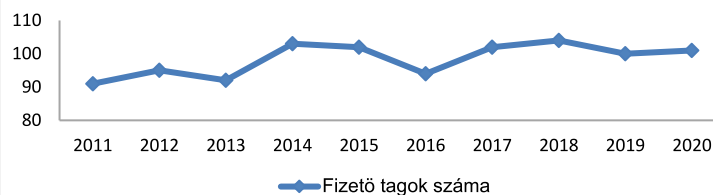
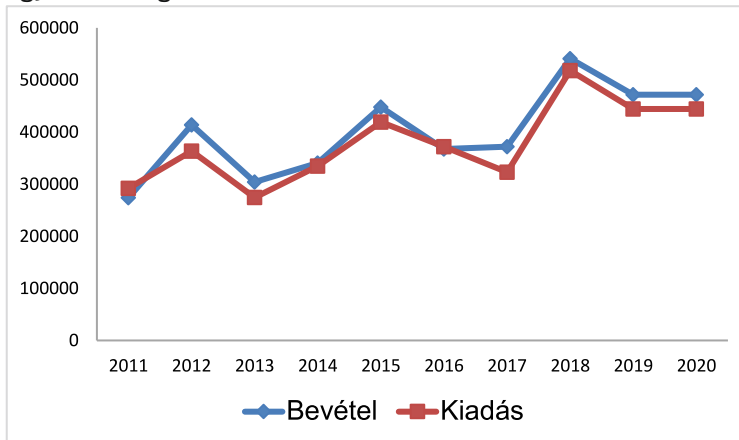
és hogy kultúránkat minél sokszínűbben ünnepeljük együtt. Ezt a hagyományt megtartva a CsMMSz Brünni Helyi Egyesülete saját Zoom alkalmazást szerzett be, így módunkban állt meghívott előadók segítségével mások mellett utazni időben (az 1956-1957-es eseményekig) és térben (Erdélybe). Ugyanennek a lehetőségnek köszönhetően vezetőségünk folyamatosan kapcsolatban áll, ügyeket intéz, és a lehetőségek mentén alakítja a közösség életét, célja a folytonosság megtartása, hogy közösségben legyünk, még ha nem is a megszokott formákban.

Harlov-Csortán Melinda

2020-ban is sikerült bizonyítanunk egyesületünk létjogosultságát – tagbázisunk továbbra is stabil, gazdálkodásunk kiegyensúlyozott

>>

Egyesületünk gazdálkodása

Tagbázis alakulása

<<

Ne azt nézzük, hogy milyen jó volt, amíg nem volt! - Bőjte Csaba trianonról és a korona-vírusról

A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY MIATT A TRIANONI EMLÉKÉV, UGYANÚGY MINT VILÁGSZERTE A 2020-AS ÉV, MÁSHOGY ALAKULT, MINT TERVEZTÜK. ENNEK LELKI, ILLETVE A HATÁRON TÚLI MAGYAROKAT ÉRINTŐ VONATKOZÁSÁIRÓL BESZÉLGETTÜNK TELEFONON BŐJTE CSABA ERDÉLYI FERENCES SZERZETESSEL.

– A trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulóján a meglévő országhatáro ellenére megmaradt, azt felülíró nemzeti összetartozásunkat kívántuk megünnepelni itt, a Kárpátmedencében. Sok plébániaközösség is készült az ünnepre, Csaba testvérnek is biztosan tele volt a naptára számos ehhez kapcsolódó programmal. Miként éli meg a centenáriumot?

– Árva gyerekeket nevelek, és mindig azt mondom: „Kicsi szívem, ha mindig hátrafelé nézel, akkor jó nagyot fogsz esni.” Egy-egy gyerekben nagyon mély sebek, fájdalmak vannak, amelyeket én nem tudok utólag meg nem törtétté tenni, de biztatni tudom őket, hogy a jövőbe nézzenek és a holnapot építsék. A népünk sem tudja a múltat meg nem törtétté tenni, és ha az amiatt érzett fájdalom határozza meg ma is az életünket, az meg is béníthat bennünket. A gyermekeknek, a kollégáimnak is, a népemnek is azt mondom: nézzünk előre. Legyen a törté-nészek dolga, hogy Árpád vezérék mikor jöttek be, vagy már itt voltak, nekünk az a fő, hogy tudtak verszerződést kötni, az itt élő emberekkel asztalhoz ülni.

Trianonra a legjobb vigasz az lenne, ha a Kárpát-medencében élő népek tényleg egy asztalhoz tudnának ülni, ki tudnának engesztelődni, és közösen tündérkertté tennék ezt az árpádi államot, a Kárpát-medencét. Nem etnikai, politikai vagy gazdasági törésvonalakat kell okolni, hanem az együttműködés vágya kell hogy belülről megszülessen.

Sokszor kérdik, hogy nálunk, a gyermekotthonban milyen nemzetiségűek a gyerekek. Van itt román, magyar, cigány, német, zsidó, mindenféle felmenőkkel rendelkező gyermek, de nem ez a lényeg, mert békében, szeretetben, jó testvérekként tudnak együtt lenni, kacagnak, viccet mondanak, holnapot terveznek, álmodoznak.

Az összefogást tehát nemcsak úgy képzelem el, hogy mi, magyarul beszélő emberek kell hogy összefogjunk a Kárpát-medencében, hanem mindannyian, akik itt élünk. Ez a közös hazánk, és nemcsak az embereké, hanem az itt élő növényeké, állatoké is: terjesszük ki a szeretetünket mindazokra, akikkel, amikkel szülőföldünkön osztozunk. >>

– Jó pár éve szinte modern vándorprédikátorként járja a magyarlakta területeket. Ha nem a Covid-19 jegyében íródott volna ez az év, idén is biztosan sokkal több rendezvényen vett volna részt az egész világ magyarsága körében. Bár az internet segítségével valamiként lehetett egyiket-másikat pótolni, mégis hogyan fogadta, hogy egy teljesen más élet adatott most az Ön számára is?

– Egy nagyon kedves paptársam, Darvas-Kozma József, aki történelemből doktorált, érdekes cikket írt arról, hogy az elmúlt három-négyszáz évben közel harminc alkalommal volt pestisjárvány. Amikor a kolera- meg egyéb járványokról beszélünk, hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy ezek egyszer voltak, pedig egy-egy ilyen szörnyűség húsz-harminc évenként lecsapott, volt, amelyik négy-öt évig tartott, és elvitte a lakosság felét.

Hozzászoktunk a jó időhöz, a jó világhoz, hál'Istennek az elmúlt ötven-hatvan évben ilyen jellegű nagy problémák nem voltak, pedig az emberiség életéhez hozzátartozik, eléleljön.

Jó dolog nyáron rövidnadrágban megstrandpapucsban lófrálni, de mikor jön a tél, az ember fát gyűjt, meleg ruhát vesz, a kályhát rendbe rakja, és felkészül a hidegre. Most sem annyira csodálkozni kell a víruson, tetszik, nem tetszik, felettünk álló erők ezek.

Mondhat akárki akármit, hogy ez csak kamu, én nem tudom a hátterét, hiszen nem vagyok sem orvos, sem biológus, de Erdély érseke nem hiszem, hogy színdarabot játszana nekünk. Ő is kórházba került, próbálta kúrálni magát más módon, de nem sikerült hagyományos orvosi eszközökkel gyógyulást elérnie, így kórházba került (beszélgetésünk idején még kórházban volt Kovács Gergely gyulafehérvári érsek, de szeptember 18-án hazaengedték – a szerk.). Ahogy a tél ellen is, valamilyen módon ez ellen a vírus ellen is védekezünk kell, és kerülni kell a vele való személyes találkozást. Ugyancsak azt mondom, amit Trianonnal kapcsolatban: ne azt

nézzük, hogy milyen jó volt, amíg nem volt, hanem fogadjuk el, most ez van, nézzük, hogy lehet megoldani.

Sok mindent lehet mondani az online prédikációkról vagy szentmiséről, de tény, hogy megváltozott a világ. Sok ember nem megy üzletbe, mobiltelefonról, interneten rendel. A 21. század nemcsak szelíden kopogtat az ajtónkon, hanem berúgja azt. Nekünk, papoknak el kell gondolkoznunk – és a tanároknak is –, hogy most hogyan tovább. Hogyha az eddigi módokon nem tudjuk elvégezni a feladatainkat, és máshogy sem csináljuk, akkor el fogjuk veszíteni az utánunk jövő generációkat, márpedig azokat az értékeket, amelyeket fontosnak tartunk, valahogy át kellene hogy adjuk.

Az apostolok is biztosan traumaként élték meg, hogy Jézus Krisztus integet, és elmegy a mennybe. Magukra maradtak, de hamar rájöttek arra, hogy Jézus nem a sopánkodásra buzdította őket, hanem arra, hogy menjenek és hirdessék az evangéliumot.

És amikor már eljött az az idő, hogy betegek, öregek voltak, s biztatták őket a tanítványaik, hogy írják le az evangéliumot, János lejegyezte, miután pedig Isten magához szólította, már az üzenetei mentek körbe. Szent Pál leveleit is a mai napig felolvassuk, és milyen jó, hogy megvannak! Persze nagyobb hatású lenne, ha Szent Pál leülne az oltár mellé, és mondaná: „Fiúk, tudjátok, az úgy volt a damaszkuszi úton, amikor szembejött velem Jézus...”, de ez van. Ugyanígy jó lenne, ha a plébánosok is a gondolataikat, üzeneteiket, hittanóráikat feltennék az online térbe.

Ausztráliában egy magyar katolikus pap hirdeti az evangéliumot, közben a kontinens nagyobb, mint Európa. A müncheni római katolikus magyar plébániának 13 ezer híve van papíron bejegyezve, ekkora plébánia tudtommal Magyarországon sincsen. Mindkét helyen tartottam triduumot, és zsúfolásig tele voltak magyarokkal a templomok, gyerekekkel, fiatalokkal. Azt hiszem, hogy a magyar egyház

mulasztást követett el eddig is, hogy nem hozott létre egy online „székesegyházat”.

A szórványban szanaszét lévő gyermekeknek online kellene tartani hittanórát. Ezeket sok lelkiismeretes szülő letöltené Buenos Airesben, Vancouverben, Stockholmban, így a gyermekeknek lehetőséget teremtenénk magyar nyelven fölkészülni az elsődíjazásra, a bérmeákozásra. Tőlem ezt kérték, ezért is csinálom magam is a Keresztény tanösvényt meg hasonló dolgokat. Ez nem ugyanaz, mintha maga Szent Pál jönne és ő tartaná nekünk a hittanórát, de mégiscsak több, mint a semmi.

A szórványban élek, ahol sok helyen nincs magyar első osztály, sajnos mi is oda jutottunk, hogy Zsombolyáról a 40–55 percnyi autóútra levő Temesvárra kell vinnünk a gyerekeket, hogy meg tudjuk nekik adni az anyanyelvi oktatást, mert helyben megszűnt a magyar iskola. El tudom képzelni, hogy legyen egy nagyon profi online iskola, amelyben a legtehetségesebb tanítók egy-egy osztályt tanítanának. A tanév végén pedig lenne egy tábor, ahol az online magántanulókat levizsgáztatnák. A törvényhozóknak Pesten ilyen problémájuk nincsen, hiszen tömbben élnek, de nekünk a szórványban ez igen-igen fájdalmas dolog.

NÉZŐPONT – 2020. szeptember 19.

Trio Bohémo / Bybylonfest; foto: Robert Vystrčil

ESEMÉNYNAPTÁR 2020

JANUÁR

Január 11. / Régi városháza, Radnická 8
**MAGYAR NYELVŰ ISTENTISZTELET,
 A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG UTÓÉLETE**
 Éles György református lelkész Prága

Január 16. / Maják, Dusíkova 824
RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Január 23. / Maják, Dusíkova 824
RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

FEBRUÁR

Február 6. / Maják
RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Február 10. / Duhový ráj
BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Február 12. / Villa Stiassni
CÉLIA ONETO BENSÁID ZONGORAKONCERTJE

Február 13. / Maják
RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Február 24. / Duhový ráj
BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Február 26. / Régi városháza
MARADJ BIZTONSÁGBAN!
 Berky Levente előadása

Február 27. / Maják
RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Február 28. / Régi városháza
**A CSMMSZ BRÜNNI HELYI EGYESÜLETÉNEK
 ÉVZÁRÓ TAGSÁGI GYŰLÉSE**

MÁRCIUS

Március 3. / Šelepka
TÁNC HÁZ A DEBRECENI NÉPI EGYÜTTESSEL
 Rendező: KAFEDIK

ESEMÉNYNAPTÁR

Március 4. / Régi városháza

VÁLTOZÓ SZEREPEK, VÁLTOZÓ VÁROSKÉPEK: KASSA ÉS MISKOLC

Tamáska Máté előadása

Március 9. / Duhový ráj

BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Március 12. / Maják

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

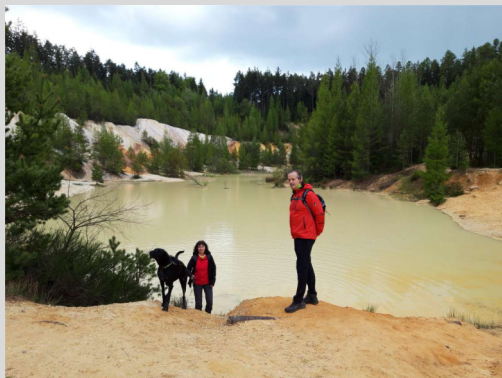
MÁJUS

Május 2. / Blansko

KIRÁNDULÁS

Május 9. / Kuřim Környékén

KIRÁNDULÁS

JÚNIUS

Június 8. / Duhový ráj

BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Június 10. / Régi városháza

A RENESZÁNSZ KINCSEI I. RÉSZ

Detáry Attila előadása

Június 11. / Maják

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Június 13. / Duhový ráj

BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Június 15. / Duhový ráj

BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Június 18. / Maják

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

JÚLIUS

Július 12. / Duhový ráj

BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Július 26. / Lužánky park

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

SZEPTEMBER

Szeptember 1. / Maják, Dusíkova 824

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Szeptember 14. / Kabaret Špaček / Babylonfest
KÖZTÜNK ÉLNEK

Szeptember 15. / Duhový ráj

BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Szeptember 15. / Lužánky park / Babylonfest
FAÜLTETÉS

Szeptember 16. / Živo u Palečka / Babylonfest

KOCSMA-KVÍZ

Szeptember 17. / Maják

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Szeptember 17. / J. Mahen Könyvtár / Babylonfest

ZENÉS-IRODALMI MŰHELY

Szeptember 18. / Místodržitelský palác /
Babylonfest

TRIO BOHEMO

Klasszikus zenei koncert

Szeptember 19. / Moravské nám. / Babylonfest

BABYLON A ŠPILBERK ALATT

Szeptember 22. / Duhový ráj

BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Szeptember 24. / Maják

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Szeptember 29. / Duhový ráj

BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Szeptember 30. / Régi városháza / KAFEDIK rendezvény, Vendégelőadó: Leczkési Zoli

ELSŐSTÁLÁKOZÓ

OKTÓBER

Október 1. / Maják

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Október 8. / Maják

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Október 11. / Křtiny

SZABÓ LŐRINC EMLÉKEI MORVAORSZÁGBAN

Kirándulás

Október 13. / Duhový ráj

BABAJÓGA MOZGÁSFEJLESZTÉSSEL

Október 15. / Maják

RINGATÓ FOGLALKOZÁS ÉS JÓGA MÓKA

Október 21. / online

A RENESZÁNSZ KINCSEI II. RÉSZ

Detáry Attila előadása

NOVEMBER

November 3. / online

KINCSES FELVIDÉK

a Magyar Állami Népi Együttes fellépése a Hagyományok Házában

November 10. / online

1956-57 ALATTI CSEHSZLOVÁK-MAGYAR KAPCSOLATOK

November 20. / online

A SOKARCÚ ERDÉLY

Pató Attila előadása

November 27. / online

A RENESZÁNSZ KINCSEI – FIRENZE ÉS RÓMA

Detáry Attila előadása

DECEMBER

December 1. / online

A MÉRGEZŐ JUTALOM (falat)

A KAFEDIK facebook oldalán

December 2. / online

A SZLOVÁKIAI MAGYAR NYELVJÁRÁSOK

Presinszky Károly előadása

December 10. / online

LÉLEK ÉS BÁBEL TORNYA

Ágh Dávid előadása az egy- ill. többnyelvűség hatásairól

December 15. / online

CSMMSZ + KAFEDIK ÉVZÁRÓ

az online térben

December 16. / online

A KÉTNYELVŰSÍTÉS MÓDJAI, AVAGY MIRE JÓ A KÉTNYELVŰSÉG?

Vančo Ildikó előadása

December 19. / online

NYELVI FEJLŐDÉS ÓVODÁS ÉS KISISKOLÁS KORBAN

Németh Mária gyermek logopédus előadása

December 29. / online

TRIÓ BOHÉMO ÉV VÉGI KONCERTJE

Online eseményeinket Zoom alkalmazásban rendeztük meg, az egyes eseményekhez tartozó linket email-ben küldtük meg tagjainknak és kérés alaján érdeklődőknek.

KIEMELT ESEMÉNYEK 2020-BAN

Gyerekfoglalkozások a 2020-as évben

A 2020-as év kétségtelenül nagy kihívást jelentett mindannyiunknak minden téren. Az előző évben sikerült egy kis aktív szülők és gyerekek alkotta csoportot összegyűjteni a gyerekfoglalkozások által. Erre építettünk a következő évben és összeállítottunk egy színes programot gyerekfoglalkozásokkal, koncerttel, mesedélutánnal úgy, hogy minden hónapban legyen legalább két aktivitás, amely a legkisebbeknek, valamint az óvodás korosztálynak és a kisiskolásoknak készült. Ami a tervekből megvalósult, a következő:

- A Ringató foglalkozások a legkisebb gyerekeknek szólnak. A foglalkozásokat Bajorné Pataki Anna vezeti, aki hivatását illetően oboaművész és pedagógus, a MÁV Szimfonikus Zenekar tagja. Jóvóltából a résztvevő szülők koboz, furulya és különféle ritmikus hangszerek kíséretében ringathatják csemetéjüket, huncutkodhatnak velük vagy éppen fürgén szaladhatnak egy-egy dalocska erejéig. A foglalkozások tartalma nagyon változatos, mindig az év aktuális időszakát tükrözi, így nem marad el a népi hagyományok felidézése sem – természetesen az adott korosztály, mely néhány hónapos kortól három évig terjed, képességeihez mérten. Március közepéig a foglalkozások a Maják alapítvány

termében zajlottak Brünn – Lesná városrészben, ayt szünet és bizonytalanság következett. A foglalkozásokat először az aktuális helyzetre való tekintettel magunk állítottuk le, aztán az érvénybelépő korlátozások értelmében szüneteltek. A jó idő beköszöntével és a helyzet enyhülésével a foglalkozások júniustól szabad téren folytatódtak: a nyár folyamán a Lužánky parkban, majd ősztől a Maják alapítvány kertjében. Az aktív hónapokban átlagban két foglalkozás került megrendezésre.

- A gyerekjóga foglalkozások célja az óvodások egészséges megmozgatása mesén, verseken és dalocskákon keresztül, akadálypályák kialakításával és olyan mozgásfejlesztő eszközök felhasználásával mint például a szivacslepcső és más szivacs elemek, különböző méretű labdák, taktilis érzékelést (tapintást) fejlesztő eszközök. A foglalkozások március közepéig a Duhový ráj központban valósultak meg Brünn - Lesná városrészben. Júniusban és júliusban a Lužánky park adott otthont a foglalkozásoknak, majd ősztől visszaköltöztünk a Duhový ráj termébe.

- Az októberi széleskörű korlátozások bevezetésével ismét, második alkalommal is át kellett értékelnünk a foglalkozások további folytatását. Végül az aktuális szabályokat figyelembe véve, kis létszámban, megtartottunk három adventi gyerekfoglalkozást jógával és kézműveskedéssel. A foglalkozásoknak egy új helyszín, a Sedmikráska központ adott otthont Brünn – Nový Lískovec városrészben. A foglalkozásokat Bajorné Pataki Anna és Sáhgy Estélyi Krisztina tartotta. A Ringató foglalkozások novemberben és decemberben online valósultak meg. Ez az összesen hét foglalkozás úgy gondolom, a résztvevőknek még többet jelentett mint

egyébként a karácsony előtti időszak különlegessége és a nem szűnő elzárttság miatt is.

Köszönet Bajorné Pataki Annának kitartásáért és a foglalkozások előkészítésébe fektetett energiájáért. Neki köszönhetően a 2020-as évben a gyermekeknek szóló tevékenységek a nehezítő körülmények ellenére nem álltak le, hanem a két szünet kivételével rendszeresen megvalósultak, bebiztosítva a folyamatos-ságot, melyből a következő évben meríthetünk.

Köszönet Juhász Vass Klárának a 2020-as évre szóló átfogó gyermekprogram előkészítésében, valamint a 2020 márciusára tervezett gyermekfoglalkozás megtervezésében való szerves együttműködéséért. A helyszínértés a közös munkáértköszönet illeti a Sedmikráska központot. Külön köszönettel tartozunk a CSMMSZ Brünni Helyi Egyesületének anyagi támogatásáért, valamint Fazekas Mónika elnök ösztönzéséért.

Hogyan tovább? Meglátjuk, mit hoz az új év. Bizakodóak vagyunk. Az előző évek során megtapasztaltuk, hogy számos család él Brünnben, ahol legalább az egyik szülő magyar anyanyelvű és szeretné gyermekével megismertetni a magyar kultúrát. A nagyobb szabású rendezvényeinken körülbelül tíz család jött össze. Sok-e vagy kevés? A foglalkozásokon résztvevő családok Brünn különböző városrészeiben és a város közelebbi-távolabbi környékén laknak, kevés kivétellel viszonylag távol egymástól, közvetlen kapcsolatot nem ápolva. A mindennapokban biztos, hogy mindenkinek kényelmesebb és könnyebben kivitelezhető az adott család tevékenységeit egy kisebb területen belül megvalósítani, legalábbis ami a szabadidős tevékenységek, valamint az óvoda (iskola) helyszínét illeti. Ennek a kis területnek az átlépése egy-egy foglalkozás erejéig a kényelmi zóna határait feszegeti, mely kihívást jelenthet. Ezért is köszönjük minden kedves családnak, akik részt vettek a foglalkozásokon. Nagyra tartjuk, hogy időt találtak, leküzdötték a távolságot,

esetleg választottak, egyéb szabadidős tevékenységeket is mérlegelve.

*Sághy Estélyi Krisztina
aki a foglalkozások helyszínét és a kapcsolattartást biztosította*

Megszentségteleníthetlenség

2020 júliusában Brünn városa meghazudtolta az egész év alaphangulatát, óriási szerencsével sikerült kihasználni a kivételes csehországi lazítást.

A legnagyobb közép-európai irodalmi fesztivál címére pályázó esemény térben és időben is egyaránt nagyszabású, hiszen rendszerint egy hónapon át öt városba utaztatják a hazai és vendégcsapatok íróit – Brünn mellett Ostrava, Wrocław, Lviv/Lvov/Lemberg és Kassa közönsége is élvezheti a kortárs irodalom legjobbainak irodalmát. Igaz, ezúttal csak a két cseh városban folytak élőben a találkozások. Minden nap egy szerző olvas rövid részleteket, ráadásul a felolvasást kényelmesen beszélgetésbe majd kötetlen borozgatásba ágyazzák. Valóban, tavaly a magyar és a cseh irodalom élvonalát sikerült elhívni: a rangidős Spiró György például a nyári szünethez illő könnyű, ironikus prózát olvasott – egyben figyelmeztette arra, hogy a K.u.K világa, avagy a musilikafkai, vagy ha tetszik grendeli abszurd ma is felismerhető az adminisztratív-hazafias köntös alatt. De érdemes megemlíteni, hogy eljött **Závada Pál, Szvoren Edina, Németh Gábor, Tóth Krisztina, Varró Dániel, Horváth Viktor** és még sokan mások, hogy a cseh próza jelesei

közül ízelítőként csak **Alena Mornštajnová, Jiří Hájíček** és **Jan Novák** nevét említjük.

További információ, illetve több felvétel is meghallgatható: www.autorskecteni.cz

Pató Attila

Babylonfest - A zene formái

A XIII. Babylonfest fesztivál immár hagyományos Zene formái című koncertjére ezúttal nagyobb teremben, a kormányzói palota barokk termében (Místodržitelský palác, Brno, Moravské náměstí 1a) került sor 2020 szeptember 18-án.

A koncert megvalósításának feltételei azonban a COVID-19 járvány elleni kormányzati intézkedések miatt nagyon szigorúak voltak. A nézők számát az előadókkal együtt legfeljebb 100 főre korlátozták, azon túl, hogy a hallgatóknak szájmazskot kellett viselni, amit gondosan be is tartottak. A koncert programját Eva Lioliu a csehországi Görög Lyceum (Lyceum Řekyň) elnöke állította össze, és - mint minden évben - nagyon változatos, a Görög Lyceum egyesület számára pedig ajándék volt, az egyesület megalapításának 20. évfordulója alkalmából.

A koncerten felléptek:

- a lengyel Klub Polonus képviseletében Mrs. Martina Macko, Helena Fialová, akik Fryderik Chopen darabokat adtak elő,
- az orosz Ruský kulturně osvětový spolek

na Moravě képviseletében Kateřina Sedlářová, a JAMU hallgatója Csajkovszkij darabot adott elő,

- a Lyceum Řekyň egyesültet a ciprusi Elli Aloneftou mezzoszoprán énekes és Tereza Niku képviselte, aki a görög illetve török zene hagyományos hangszerén a "kanonaki"-n kísérte,
- a Német Kulturális Egyesületet Deutscher Kulturverein a népszerű bariton énekes, Martino Hammerle-Bortolotti képviselte, aki Veruna híres Trobadúr című operájából adott előrészletet Helena Fialová zongora kíséretével.

Óriási lelkesedést és tapsot aratott a Szvaz Maďarů - CSMMSZ, Brno képviseletében fellépő Trio Bohémo (Matouš Pěruška hegedű, Kristina Vocetková cselló és Jan Vojtek zongora - mindhárman a budapesti Liszt Akadémia hallgatói). Előadásukhoz Liszt Ferenc A pesti karnevál című művét választották, a zeneszerző virtuóz 9. magyar rapszódiajának kamarai átíratát. Meg kell jegyezni, hogy bár az előadóknak nem volt kötelességük szájmazskban fellépni, a Trio Bohémo tagjai voltak az egyetlenek, akik úgy döntöttek, hogy önként védik a jelenlévő hallgatószámot, és igényes előadásukat stílusos szájmazskban adták elő. Aterem befogadóképességéhez képest a vilá járvány sajnos nagymértékben korlátozta a közönség számát. Örülünk azonban, hogy legalább ilyen formában megtörténhetett.

Mgr. Michaela Tsimá értékelése alapján

Utazás térben és időben

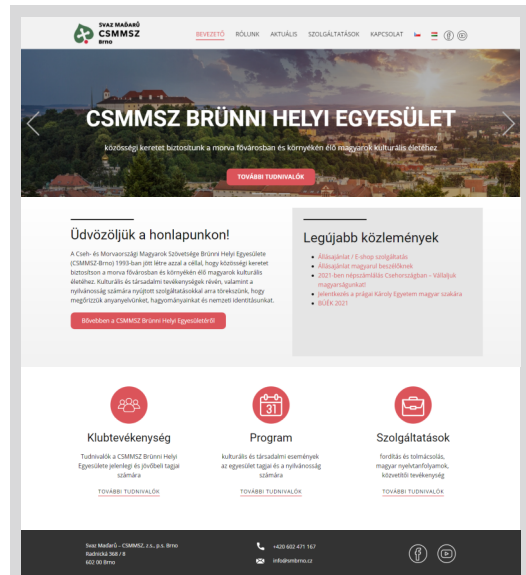
Jó az online esemény is, lehet, hogy megtartjuk?!

A jelenlegi fizikai távolságtartás szükségessége arra kényszerít mindenkit, hogy a munkában, a tanulásban vagy a családi és baráti összejövetelek megszervezésében új módszereket találjon. Közösségünk a megvásárolt Zoom fiókkal számos előnyhöz jutott.

Virtuális kapcsolatban tudtunk maradni, élő hang és akár videó alkalmazás segítségével örülhettünk egymás társaságának. Szinte nem volt olyan program, amit ne tudtunk volna ebben a formátumban megszervezni. Néztünk közösen táncbemutatót, hallgattunk koncertet, kvíz esten játszhattunk együtt, és számtalan előadást is meghallgathattunk. Voltak magyarországi, szlovákiai és csehországi előadók is a legváltozatosabb témákban. Ám nemcsak az előadók jelentkeztek be ezekre az alkalmakra sokféle helyszínről, de a hallgatóság is legalább ilyen széles földrajzi sokféleséget mutatott egy-egy alkalommal. Az online formának köszönhetően nem maradtak le az érdeklődők a programjainkról még akkor se, ha el kellett utazniuk Brünnből, vagy éppen nem érték haza időben. Az előadások után, ahogy máskor a klubban is, még együtt tudtunk maradni, és kötetlenül beszélgettünk, ilyenkor közösen főztünk szóban vagy szerveztünk, segítettünk egymásnak.

Ez a fajta kötetlenség, hogy bárki bárholnan résztvevő lehet, a személyes hangulat mellett az egyik oka talán annak, hogy online rendezvényeinken állandó, sőt talán még növekvő is, a jelenlévők száma. Bár mindnyájan várjuk, hogy újra találkozzunk élőben, az mindenképpen leszögezhető, hogy a jelenlegi körülmények között kialakított programjaink nem kényszermegoldások vagy pótcselekvések, hanem egy abszolút sikerrel megvalósított új korszak a CsMMSz Brünni Helyi Egyesület történetében. Köszönjük Mindazoknak, akik ezt támogatták, közreműködtek és lehetővé tették.

Harlov-Csortán Melinda

Megújult egyesületünk honlapja

Mivel a www.mkic.cz honlapunk korlátozott tárhelye már nem tette lehetővé a frissítéseket, egyesületünk vezetősége két évvel ezelőtt úgy döntött, szolgáltatót vált. Új honlapunk a kornak megfelelő formában és szinten nyújt tájékoztatást, adatszolgáltatást egyesületünkről, programjainkról, a morva fővárosban és környékén megvalósuló magyar vonatkozású aktuális eseményekről, s nem utolsósorban a széles nyilvánosság részére nyújtott szolgáltatásainkról.

Megújult honlapunk tartalmi összeállításában oroszánrészt végzett Szabó Gergely, a végző grafikai külső kivitelezője pedig Janecká Zsuzsa volt.

Vojtek Zoltán

www.snbrno.cz

400 éve született
Zrínyi Miklós

Több ország szolgálatában – a politikus, katona és költő-író Zrínyi Miklós identitásai „A kerekén 400 esztendeje született Zrínyi Miklós (1620–1664) a 17. századi Magyar Királyság egyik legnagyobb formátumú főméltósága és politikusa, katonai gondolkodója és hadvezére, költője és írója volt. Sokrétű tevékenységéről könyvtárnyi irodalom áll rendelkezésre, mindenekelőtt annak köszönhetően, hogy a magyarok által általában költő és hadvezér Zrínyi Miklósként, a horvátok által pedig többnyire Nikola Zrinski Čakovečki-ként (csáktornyai Zrínyi Miklós) vagy Zrínyi Miklós bánként emlegetett arisztokrata a 19–20. században a magyar és horvát irodalom, történelem és nemzeti emlékezet paradigmaticus alakjává vált.” – írja Pálffy Géza történész a Magyar Tudományos Akadémia honlapján olvasható tanulmánya bevezetőjében.

Pálffy szerint Zrínyi pályája érzékletesen bizonyítja, hogy a 17. század közepén a dinasztia és az uralkodó iránti hűség összeegyeztethető volt a „hazafisággal”, azaz a Magyar Királyság, a magyar és horvát „rendi nemzetek” érdekeinek védelmével és több ország szolgálatával.

Azok számára, akik a képes megemlékezést részesítik előnyben a Magyarságkutató Intézet által szervezett kerekasztal-beszélgetést ajánljuk, amelyben Kanász Viktor beszélget a Zrínyi-kutatás két kiváló képviselőjével: Hausner Gábor alezreddessel és Bene Sándor tanszékvezető egyetemi docenssel.

Zrínyi 400 - Kerekasztal-beszélgetés, 2020. nov. 18.

<https://www.youtube.com/watch?v=vS7RTswMdVI&t=6474s>

Detéry Attila

150 éve született

ADOLF LOOS

a modern építészet előfutára

„A díszektől való mentesség a lelki erő jele” vallotta a 150éve született Adolf Loos, a modern építészet előfutára. Loos az építészetet olyan mesterségnek tekintette, amely a hagyományból táplálkozik, és csak annak kritikus javításával fejlődhet tovább. Korának európai építészét gyakran szigorú kritikával illette. Elutasította a historizmust, a régi korok formáinak olcsó, gépi sokszorosítását, és ellenkezett a dekoratív szecesszót. Adolf Loos Brünnben született, ám élete nagy részét más nagyvárosokban töltötte. Városunkban csak egy olyan épület van, ahol megtekinthetjük az általa képviselt stílust – a Bauer-kastélyról van szó, ami a mai vásárcsopont területén, az Y pavilonnal szemben található. A kívülről klasszicista stílusú épület néhány nemzedéken >

keresztül a neves cukorgyáros Bauer-család rezidenciája volt. A cukorgyár-alapító unokája, Viktor Bauer az 1920-as években Adolf Loost bízta meg a kiskastély belső tereinek felújításával. A termek közül talán a legismertebb a nagyterem, ahol a modern vonalakat és formákat azöldes árnyalatú, gazdag erezetű cippolino-márványból készült burkolat és elemek őrzik.

Adolf Loos életművével az érdeklődők a jubileumi évben a vármúzeumban júniustól

decemberig ismerkedhettek meg. Augusztus óta Brünn világhírű szülöttje tiszteletére a Janáček térre új, az építéshez méltó emlékmű került. A szobor abécsi központi temetőben található, maga Adolf Loos által tervezett minimalista síremlék újra-értelmezése – annak negatív lenyomata, szoborcsoportra bontva. Az új brünni emlékmű ilyenformában kíván kapcsolatot teremteni a Adolf Loos szülőhelye és sírja között.

HETVEN ÉVE ÚTON...

A Pozsonypüspöki Csemadok Alapszervezete megalakulásának 70. évfordulóját ünnepelte 2020. szeptember 12-én. Jégh Izabella, az alapszervezet alelnöke ünnepi beszédében kiemelte, hogy a Csemadok Pozsonypüspöki Alapszervezete és annak tagjai 1950 óta, immár 70 éve megszakítás nélkül értéket teremtenek, őrzik a magyar nyelvet, kultúrát, hitet és hagyományokat.

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége

Brünni Helyi Egyesülete, mely 2015-ben testvérszervezeti együttműködésben állapodott meg a CSEMADOK Pozsonypüspöki Alapszervezetével, egy képes kiadvánnyal ajándékozta meg az ünneplő Alapszervezetet, melynek címe Híradás határtalan kapcsolatépítésről. A kiadvány a két szervezet közös rendezvényein készült fotókat és idézeteket tartalmazza. "Fontos a kapcsolatok ápolása, mert csak így együtt tudunk >>

25 ÉV TÁVLATÁBÓL
KISEBBSÉGBEN ÉLVE, SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI KÖTÖDÉSEINK RÉVÉN KISEBB-NAGYOBB MÉRTEKBEN MINDANNYIAN HOZZAJÁRULUNK A CSEH-MAGYAR KAPCSOLATOK ALAKULÁSÁHOZ.

**25 ÉV 25 PERCBEN
25 LET V 25 MINUTÁC**

EGYÉNI FELELŐSSÉGÜNK ABBAN ÁLL, HOGY VISELKEDÉSÜNKKEL, NÉZETEINKKEL, ÉLETPÁLYÁNKKAL MIKEPP BEFOLYÁSOLJUK A KÖRÜLÖTTÜNK ELŐ TÖBBÉSG MAGYAROKRÓL ALKOTOTT KÉPET.

Babits Mihály mondta egykoron: „**Önmagunkról nem csodálattal s nem magyarózkodva kell elmélkedni. Ne szégyenkezzünk s büszkélkedjünk magyar voltunkban. Nem érdem. De minőség, amit ezer év magyar történelme teremtet.**” S a CSMMSZ Brünni Alapszervezetének vezetősége és tagjai ilyenek. Ezt a minőséget őrzik.

(Jégh Izabella, a Csemadok Pozsonyvárosi Választmányának titkára)

megmaradni, ki-ki a maga közegében, határtalan kapcsolatépítéssel - magyarnak" Jégh Izabella.

Hetven éve úton... de nemcsak a Csemadok Pozsonypüspöki Alapszervezete, hanem alelnöke, Jégh Izabella is, aki 2020-ban ünnepelte 70. születésnapját. Jég Izabella

a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége tiszteletbeli tagja, valamint az osztravai és brünni alapszervezet mentora a kezdetektől fogva.

Ezúton kívánunk Jégh Izellának jó egészséget és még sok aktív évet.

VZ

KÖNYVAJÁNLÓ

111 hely, amit látnia kell Brünnben

– ezzel az útikönyvvel gyarapodott 2020-ban a városunkról szóló publikációk sora. Szerzője, Stanislav Biler, szociológus-író-újságíró, aki 18 éve él Brünnben, és aki egyebek mellett a Žít Brno politikai mozgalom alapító tagjai közé tartozik.

Az útikönyv a „Brünn nemcsak a Tugendhat-villa és a Špilberk” elvre épül. Aszerző által kiválasztott helyek leírása rövid és frappáns. Jelentős részük távol esik a városközponttól, és nem szerepel a szokásos top listákon. A könyvfelépítése világos, a szöveg érdekes, sztereotípiáktól mentes. Az olvasó érzi, hogy az író jól ismeri a bemutatott helyeket, és hitelesen mesél róluk. Mint minden útikönyvben természetesen itt is

szó esiképítészetről, történelemről, gasztronómiáról vagy a legjobb kávézókról, de ezek mellett tippeket kapnak a családosok vagy azok is, akik a természetet, a parkokat szeretik.

Stanislav Biler könyvét ajánljuk minazoknak, akik Brünnben élnek, és nem közömbös nekik a város és környéke. Ajánljuk továbbá azoknak, akik rövidebb időre látogatnak ide, és a hagyományos városnézés helyett, vagy azon túl, szeretik a kalandot és a mozgást.

Detáry Attila

ČESKÉ RESUMÉ

Úvodní článek **Beze změny v proměnlivém světě** popisuje, jak se náš spolek vyrovnával s mi-mořádnou situací způsobenou pandemií. Druhým příspěvkem je **rozhovor s františkánským mnichem Csabou Bőjte**, který se rovněž zamýšlí nad důsledky covidu a také hovoří o stém výročí podpisu trianonské smlouvy. Tradiční rubrika **Kronika** přináší seznam akcí, které v roce 2020 náš spolek organizoval nebo se na nich podílel. V rubrice **Vybrané aktivity** referujeme o činnosti maďarských rodin s malými dětmi v Brně, o Měsíci autorského čtení, jehož letošním čestným hostem bylo Maďarsko, o vystoupení Trio Bohémo v rámci Babylonfestu, o možnostech, které nám poskytla platforma Zoom pro pokračování činnosti spolku ve virtuálním prostoru a o nové webové stránce spolku. Rubrika **Významná výročí** připomíná dvě výrazné osobnosti: průkopníka moderní architektury Adolfa Loose, který se před 150 lety narodil v Brně, dále uherského politika, vojevůdce a básníka Miklóse Zrínyiho, od jehož narození uplynulo 400 let. Třetím jubileem je 70. výročí založení základní organizace CSEMADOKU v Podunajských Biskupicích, kterou náš spolek od svého vzniku soustavně podporuje. Číslo uzavíráme **knížním tipem** z letošního roku, čímž je netradiční průvodce Stanislava Bilera 111 míst v Brně, která musíte vidět.

SVAZ MAĎARŮ
CSMMSZ
Brno

